

ŠILUMOS PASKIRSTYMAS IR KARŠTO VANDENS TIEKIMAS DAUGIABUČIUOSE NAMUOSE

A faint, stylized image of a balance scale is visible in the background, positioned on the right side of the slide. The scale has a central vertical pillar and two pans hanging from a horizontal beam. The left pan is lower than the right pan, suggesting it is heavier.

Dr. Valdas Lukoševičius

KTU, Šilumos ir atomo energetikos katedra
VGTU, Šildymo ir vėdinimo katedra

ŠILUMOS PASKIRSTYMO METODŲ SUDARYMO PRINCIPAI

- Visas šilumos kiekis, patekęs į pastatą turi būti paskirstytas tame name esantiems vartotojams;
- Šiluma paskirstoma pagal paskirtį: karšto vandens ruošimui, jo temperatūros palaikymui (cirkuliacijai), šildymui ir bendriems namo poreikiams tenkinti;
- Ataskaitinis laikotarpis – mėnuo.

ŠILUMOS MATAVIMO IR PASKIRSTYMO YPATUMAI

- Nejmanoma tiksliai išmatuoti bei atskirti individualiai ir bendrai sunaudoto šilumos kiekio;
- Šiluma migruoja per vidines pertvaras, o atskiri butai ir patalpos sunaudoja skirtingus šilumos kiekius (vieni butai "ekranuoja" kitus ir pan.);
- Tiksliai pastate sunaudotą šiluminę energiją galima išmatuoti tik namo įvade.

KARŠTO VANDENS PAŠILDYMAS

- Karšto vandens pašildymo normatyvai (51, 66, 69 kWh/m³ ar pan.) yra tik vidutiniai statistiniai dydžiai ir kinta kasdien bei yra skirtingi atskiruose pastatuose;
- Karšto vandens skaitikliai nematuoja šiluminės energijos, o tik vandens debitą;
- Visi skaitikliai turi didesnę ar mažesnę matavimo paklaidą ir yra paveikiami;

CIRKULIACIJOS ŠILUMA

- Cirkuliacijos šiluma reikalinga ir karšto vandens temperatūros palaikymui ir sanitarinių higieninių sąlygų užtikrinimui;
- Cirkuliacijos šiluma skirtinga kiekviename name priklausomai nuo sistemos tipo, individualaus išpildymo, "nukrypimų" kiekio ir pan.
- Normatyviniai dydžiai (160 kWh/mėn. ir kiti) yra tik vidutiniai statistiniai, o faktinės reikšmės kiekviename name skiriasi;

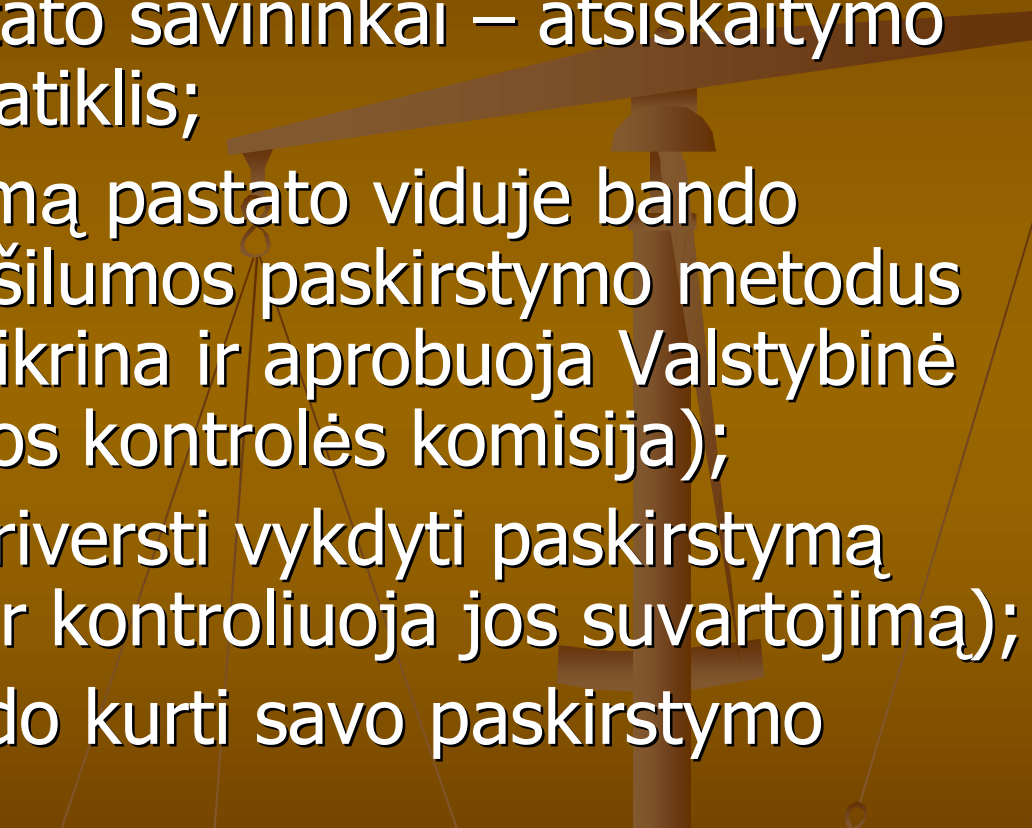
“SOCIALISTINIS” ŠILUMOS PASKIRSTYMAS

- Šilumos sunaudojimas vertinamas paprastais suminiais normatyvais, kurie reguliariai peržiūrimi, o trūkstamos lėšos skiriamos iš kitų šaltinių;
- + nereikia matavimo priemonių ir jų priežiūros, paprasta bei stabili sistema;
- - neskatina taupymo, būtini kiti pajamų šaltiniai.
- **NEREIKALINGAS PASTATO ŠEIMININKAS**

“KAPITALISTINIS” ŠILUMOS PASKIRSTYMAS

- Šilumą kaip ir kitus išteklius perka pastato savininkas iš tiekėjų pagal įvairinius skaitiklius, o paskirstymui namo viduje samdomos firmos, kurios įrengia pageidaujamus prietaisus, juos prižiūri, skaičiuoja ir paskirsto energiją pagal savo siūlomas ir savininkui priimtinas metodikas;
- **REIKALINGAS PASTATO ŠEIMININKAS**

“TARPINIS” ŠILUMOS PASKIRSTYMO VARIJANTAS

- Šilumą perka pastato savininkai – atsiskaitymo vieta – įvadinis skatiklis;
  - Šilumos paskirstymą pastato viduje bando vykdyti valstybė (šilumos paskirstymo metodus iš esmės rengia, tikrina ir aprobuoja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija);
  - Šilumos tiekėjai priversti vykdyti paskirstymą (parduoda prekę ir kontroliuoja jos suvartojimą);
  - Savivaldybės bando kurti savo paskirstymo metodikas.
-

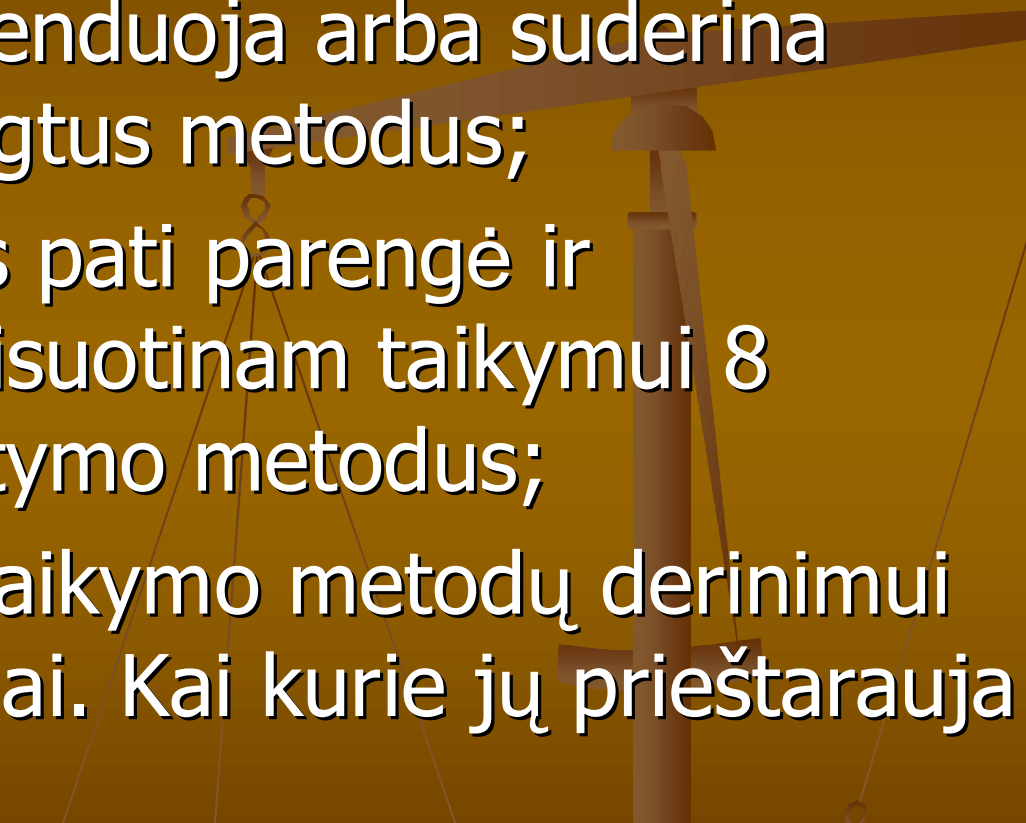
VARTOTOJŲ PASIRINKIMAI

- Šilumos paskirstymo metodą gali pasirinkti iš sąrašo arba sukurti savo;
- Šilumą pirkti namo įvade (sutaupoma šilumos pardavimo kaina) arba keisti šildymo būdą;
- Karšto vandens tiekėją gali pasirinkti arba iš viso atsisakyti jo paslaugų;
- Karšto vandens skaitiklius butuose gali/turi įrengti šilumos tiekėjas, bet už šią paslaugą mokama "karšto vandens pardavimo kaina";
- Pasirenkamas namo vidaus sistemų prižiūrėtojas ir t.t.

VARTOTOJŲ PASIRINKIMAS IŠ ESMĖS NEVYKSTA

- Vartotojų sprendimai šilumos ir karšto vandens tiekimo srityje kaip ir pastatų renovacijos atveju "stringa" dėl interesų apjungimo ir valios išreiškimo problemų;
- **ADMINISTRAVIMO TVARKA – NEI "SOCIALISTINĖ" NEI "KAPITALISTINĖ".**

VKEKK VAIDMUO ŠILUMOS PASKIRSTYME

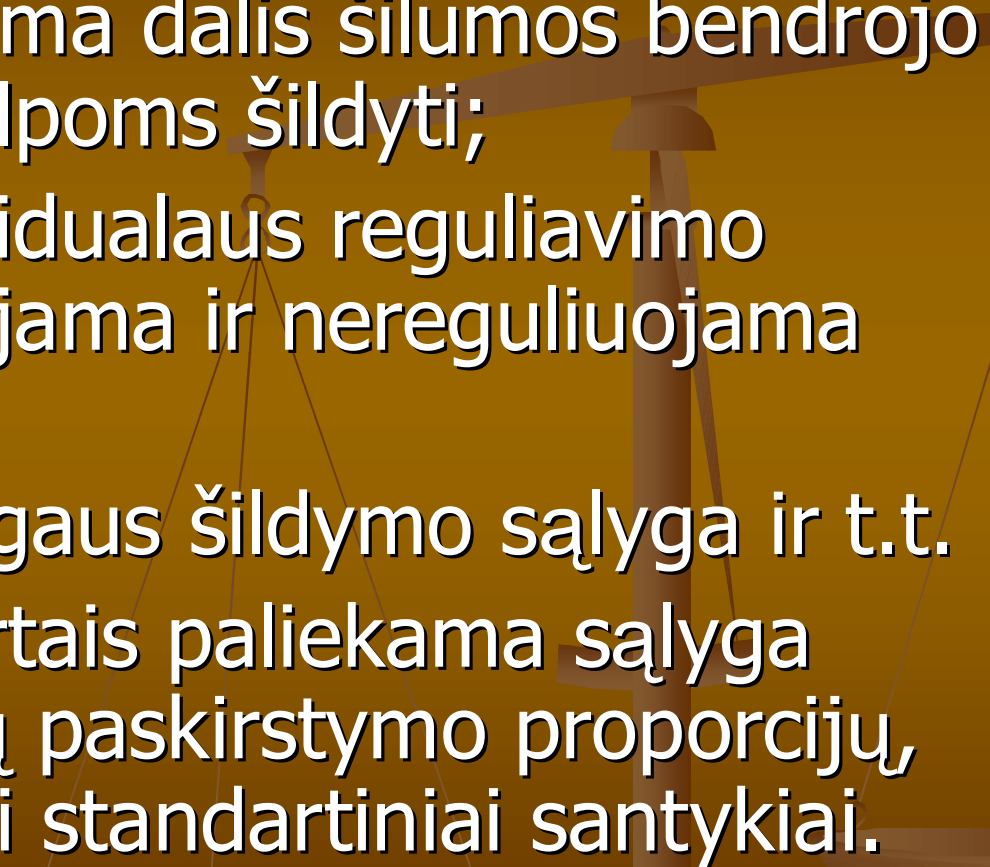
- Komisija rekomenduoja arba suderina vartotojų parengtus metodus;
  - VKEKK iš esmės pati parengė ir rekomendavo visuotinam taikymui 8 šilumos paskirstymo metodus;
  - Apie 10 riboto taikymo metodų derinimui pateikė vartotojai. Kai kurie jų prieštarauja teisės aktams.
-

ŠILUMOS PASKIRSTYMAS KARŠTO VANDENS TIEKIME

*Karštas vanduo matuojamas skaitikliais
arba taikomi normatyviniai dydžiai;*

- Fiksuotas karšto vandens pašildymo normatyvas ir kintamas cirkuliacijai priskirtas šilumos kiekis nešildymo sezono metu;
- Fiksuotas cirkuliacijos normatyvas, bet kintamas šilumos kiekis vandens pašildymui.

ŠILUMOS PASKIRSTYMAS ŠILDYMOI

- Gali būti išskiriama dalis šilumos bendrojo naudojimo patalpoms šildyti;
  - Išskiriama individualaus reguliavimo įtaisais reguliuojama ir nereguliuojama šildymo dalis;
  - Įvedama netolygaus šildymo sąlyga ir t.t.
  - Vartotojams kartais paliekama sąlyga susitarti dėl kitų paskirstymo proporcijų, jeigu nepriimtini standartiniai santykiai.
-

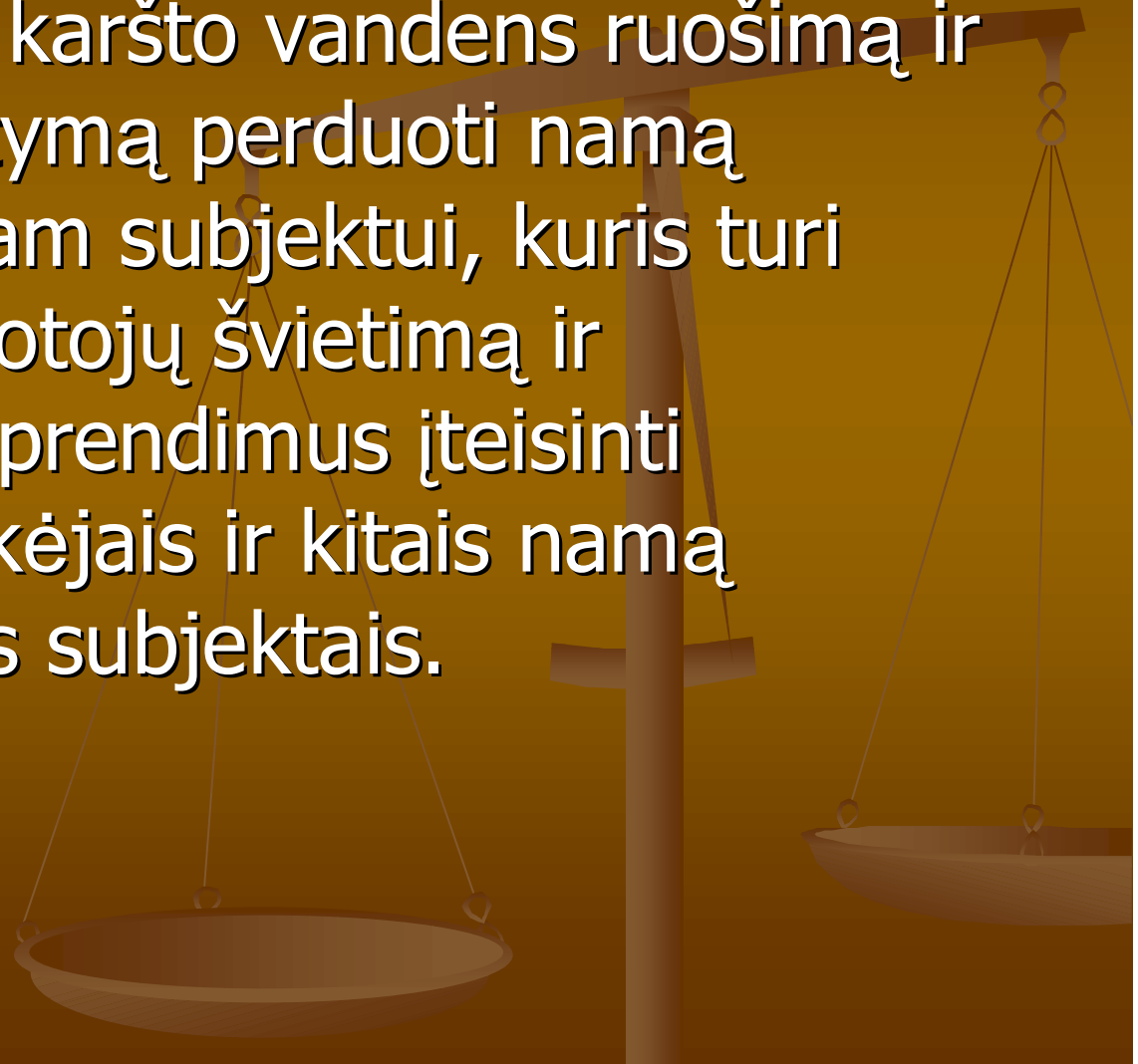
PROBLEMOS

- Karšto vandens skaitiklių įrengimas ir priežiūra;
- Šilumos ir vandens tiekėjų santykiai;
- Nepopuliarių priemonių įvedimas:
  - Karšto vandens pardavimo kaina;
  - Normatyvų karštam vandeniui apskaityti atsisakymas;Didelės išlaidos šildymui dėl brangstančio kuro ir nerenovuojamų pastatų;
- Silpnai atstovaujami daugiabučių namų vartotojai.

IŠVADOS

- Atsakomybę už karšto vandens ruošimą ir šilumos paskirstymą perduoti namą administruojančiam subjektui, kuris turi organizuoti vartotojų švietimą ir pasirinkimą, o sprendimus įteisinti sutartyse su tiekėjais ir kitais namą aptarnaujančiais subjektais.

IŠVADOS

- Jeigu daugiabutis namas organizuotas ir tinkamai administruojamas jo aprūpinimą šiluma ir karštu vandeniu turėtų lemti vartotojų sprendimai;
- Per nustatytą laiką nepriėmus individualių sprendimų namui turi galioti standartiniai "privalomieji reikalavimai": šilumos paskirstymo metodas, paskirtasis karšto vandens tiekėjas, šilumos ir karšto vandens pardavimo kainos ir t.t.